

Ilmiö: Ilmastonmuutos, Pakolaisuus

Kirja: Annika Luther, *Kodittomien kaupunki*. Teos & Söderströms. Helsinki. 2011.

Lyhyt kuvaus kirjasta: On vuosi 2050. Maailma on suurilta osin veden alla, ja valtaosa suomalaisista elää valvotuissa oloissa Keski-Suomessa. Myös 15-vuotias Lilja perheineen asuu nyt Jyväskylässä, josta on tullut uusi pääkaupunki. Yllättäen Liljalle selviää, että hänen vanhempansa eivät olekaan hänen biologisia vanhempiaan; hänen oikea äitinsä on jäänyt veden valtaamaan Helsinkiin, nykyiseen Halsingihin, jota asuttavat enimmäkseen kiinalaiset ja intialaiset. Lilja lähtee matkaan löytääkseen biologisen äitinsä, mutta vastassa on muutakin: Lilja ystävystyy intialaisen Manjun kanssa ja kohtaa uudenlaisen ympäristön ja sen tarjoamat haasteet.

Tehtävän kesto: 75 min x 2–3

Kuvitteellisten sanomalehtien laatiminen pohjautuen teoksen *Kodittomien kaupunki* maailmaan

Ennakkotehtävä: on luettu teos *Kodittomien kaupunki*. Aihetta on myös pohjustettu käymällä läpi vähintään seuraavat tekstilajit: pääkirjoitus, mielipidekirjoitus, artikkeli, uutinen ja mainos. Sanomalehden rakenteeseen on tutustuttu.

1. Tehtävän alustus: keskeisten tapahtumapaikkojen pohdinta ja sanomalehden tekstilajien kertaaminen.

Pohditaan Halsingihia ja Jyväskylää, ja niiden eroja. Aihetta voidaan käydä läpi esimerkiksi laatimalla taululle ajatuskartat molemmista paikoista:

- Mitkä seikat jäivät parhaiten mieleen?
- Millaista ihmisten elämä näissä kaupungeissa on?
- Mitä mieltä asukkaat ovat kaupungeistaan?
- Millaisia asukkaat ovat?
- Miten teemat ilmastonmuutos ja pakolaisuus näkyvät näissä paikoissa?

Kerrataan sanomalehden keskeiset tekstilajit, tässä tapauksessa pääkirjoitus, mielipidekirjoitus, artikkeli, uutinen ja mainos. Opettajalla on mukanaan sanomalehtiä, joista oppilaat voivat ottaa mallia eri tekstilajeihin. Käydään läpi esimerkit sanomalehden tekoa varten.

Pääkirjoitus: lehden päätoimittajan näkemys kaupungin tilanteesta yleisesti. Tässä voidaan käyttää apuna ajatuskartan apukysymyksiä.

Mielipidekirjoitus: kaupunkilaisen näkemys esimerkiksi kaupungin yhteishengestä, turvallisuudesta, siisteydestä tai harrastusmahdollisuuksista.

Artikkeli: jonkun kirjan henkilön haastattelu esimerkiksi työtilanteesta, asumisesta tai uudesta elämäntavasta.

Uutinen: uutinen ajankohtaisesta aiheesta, kuten ympäristökatastrofista (esim. ydinvoimalaräjähdyks, vedenpinnannousu, myrsky), kaupungin rakennustyöstä tai Jyväsilämästä.

Mainos: mainos esimerkiksi uudesta muodista, ravintolasta, tapahtumasta tai uudesta tuotteesta, kuten leväöljystä. Mainoksen voi vaihtoehtoisesti korvata myös esimerkiksi Liljan katoamisilmoituksella tai kaupungin tiedotteella, jossa muistutetaan hyvästä käytöksestä.

2. Sanomalehtien laatiminen.

Muodostetaan 3–4 hengen pienryhmät. Jokaisen ryhmän tehtävänä on laatia kuvitteellinen sanomalehti, jota voitaisiin julkaista joko Halsingihissa tai Jyväskylässä. Lehden nimi voi olla esimerkiksi Halsingihin Sanomat tai Jyväsanomat, mutta oppilaat voivat keksiä nimen myös itse.

Sanomalehdissä tulee näkyä kirjan tärkeistä teemoista ainakin ilmastonmuutos ja pakolaisuus, ja jokaisen lehden tulee sisältää ainakin pääkirjoitus, mielipidekirjoitus, artikkeli, uutinen ja mainos. Olennaista on eläytyä ja laatia lehti, joka oikeasti sijoittuu teoksen maailmaan. Ryhmäläiset voivat päättää työnjaosta itse.

Jos käytössä on tabletit, voidaan tehtävä laatia esimerkiksi BookCreatorin tai Pagesin avulla. Lehden voi tehdä myös paperiversiona joko tietokoneella tai käsin kirjoittamalla. Oppilaat työskentelevät itseohjautuvasti, mutta opettaja valvoo ryhmien toimivuutta ja auttaa tarvittaessa. Ryhmillä on tiedossa käytössä oleva aika.

3. Työn esittely.

Ryhmät voivat päättää lehensä parhaan jutun ja esitellä sen koko luokalle. Riippuen siitä, missä muodossa lehdet ovat, voidaan ne lopuksi jakaa sähköisesti tai laittaa näkyville luokkaan.

Tehtävään kuuluu 2–3 (75 min) oppituntia. Opettaja voi halutessaan antaa myös työhön liittyviä kotitehtäviä, kuten oman tekstilajin pohdintaa tai kuvien etsimistä.

Lisätehtävä: Nopeimmat voivat lisätä lehteen muitakin tekstilajeja, kuten sarjankuvan tai kolumnin.

Laatijat: Äidinkielen ja kirjallisuuden opetusharjoittelijat, OKL, Turun yliopisto. 2017.

